

CURIERUL ROMÂNESC

(RUMÄNSKA KURIREN)

Anul 34 , nr. 400-405

PUBLICAȚIE BIANUALĂ

Ianuarie - Iunie 2014

Ansvarig utgivare

SILVIA CONSTANTINESCU

Editor responsabil

Adress: Furuvägen 4, 69550 Finnerödja, SWEDEN

Tel: + 46.735.135.618

TAMÁS GERGELY

Bibliotecar la Biblioteca Orașului Stokholm:

"AM VRUT SĂ TRĂIM LIBERI. SĂ GÂNDIM LIBERI!"

Silvia Constantinescu: Tamás Gergely, noi avem în comun meseria de bibliotecar, faptul că și tu și eu suntem imigranți în Suedia dintr-o țară din fostul "lagăr comunist" și, în plus, vorbim amândoi limba română. Asta înseamnă că avem foarte multe teme de discutat. Înainte de a începe discuția noastră despre viața de imigrant în Suedia, despre meseria noastră comună, aceea de bibliotecar, dar și despre viață în general, doresc să stabilim cum ne vom adresa unul altuia. Ca "suedezi" ce suntem, ne vom spune, evident, "tu", dar pentru că limba pe care o folosim în discuție este limba română, cu pronumele ei de politețe și formele reverențioase pe care eu personal nu le mai accept după 37 de ani de locuit în Suedia, te întreb totuși: vrei să ne spunem "tu", cu respectul pe care-l acordăm oricum semenilor noștri, sau să ne spunem "dumneavoastră"? Eu am argumentat de multe ori că noi, oamenii, și lui Dumnezeu Îi spunem Tu, atunci când ne rugăm Lui și nu înțeleg de ce noi, muritorii, trebuie să folosim atâtea forme de politețe inutile, dându-ne impresia că suntem mai mult decât suntem. Deci, "tu", ca între noi "suedezi", sau "dumneavoastră" cu emfaza specifică limbii latine?

Tamás Gergely: "Tu" sau "dumneavoastră"? O întrebare fără importanță. O întrebare de mare importanță....

Eu i-am tutuit pe părinții mei, părinții mei au zis "dumneata" la părinții lor. Eu sânt născut în '52 într-un oraș (Brașov), părinții mei în Secuimea rurală. Băiatul nostru zice "tu" la toate cunoștințele și rudele noastre, în toate limbile. El nu cunoaște o altă gramatică. Nici verbală, nici personală. Dacă se zice așa...

Lucrez într-o bibliotecă, știi. O bibliotecă ciudată, care are printre altele și cărți în limbile română și maghiară - cele două limbi pe care le-am adus la Stockholm din copilăria mea.

Tamás Gergely.

Foto: Octavian Ciupitu / © CR.

Și am norocul să fiu administratorul celor două secții. Ceea ce înseamnă contact cu cititorii români și cu cititorii unguri. În limba lor maternă. Este foarte important! Nu numai pentru că suedeza lor - în cele mai multe cazuri - este precară, dar și pentru că se deschide un univers întreg prin a vorbi o limbă comună. Chiar dacă eu nu sunt român - și ca să nu fie dezamăgiți mai târziu, le spun deja în primele cinci minute - avem în bagajul nostru spiritual o țară, o lume comună, sau aproape comună. Ne înțelegem prin câteva cuvinte, nu ne trebuie o descriere lungă. Și uite că eu pe toți acești oameni nu-i tutuiesc. De fiecare dată îmi amintesc cum profesorii noștri ne-au tutuit până în clasa a noua, dar din clasa a zecea am devenit "domni". Nu știu de ce, dar așa a fost. Și de-atunci sunt "dumneavoastră" cu lumea și m-am obișnuit așa. Bineînțeles sânt școli și școli, biblioteci și biblioteci... Ca să nu vorbim despre faptul că pentru "Elena" și pentru "Nicolae" toată lumea a fost "tu". M-am simțit prost chiar și numai prin a citi despre asta. Chiar și de demnitari mai mici de partid, sau de stat, puteam să fim jigniți în modul acesta. Deci este vorba și de respect. Dar sunt și alte obiceiuri... În anii '70 ai fost "tu" cu toți din generația ta, dacă te aflai în Ungaria. Azi primesc scrisori din Budapesta în care sunt

numit "domnul Gergely". Sau: când am sosit la Stockholm, m-a tutuit toată lumea în Casa ungarilor/Ungerska huset, "pentru că aici în Suedia toată lumea este 'tu' ". În afară de familia regală. Am înțeles, am acceptat, dar mie mi s-a părut a fi ceva artificial. Atunci. Azi răspund așa cum sunt numit: dacă mi se spune "tu", zic și eu la fel. Important este - cum te-ai formulat - să se spună cu respect. Spune-mi deci "tu", dacă îți este mai ușor...

S.C.: Consider că este o datorie să începem prin prezentarea ta, astfel ca cititorii mei să știe mai mult despre interlocutorul meu. Deci, cine ești, Tamás Gergely?

T.G.: Cine sunt... Cetățean suedez, maghiar din România. Am fost ziarist, am lucrat în Casa Scânteii, Casa Presei Libere, pare-mi-se că se numește astăzi. A fost un ziar săptămânal, în limba maghiară, pentru tineret. Administrație și șef-redactor în București, cititorii "peste Carpați". Câțiva reporteri în Transilvania. Două telefoane în prima sală redacțională: unul pentru convorbiri "interne": tipografie, alte redacții din Casa Scânteii, eventual oraș; celălalt pentru "tovarășii din corpul C", cei care se ocupau de cenzura... neexistentă - neexistentă pe hârtie. În prezent sunt bibliotecar la Biblioteca Orașului Stockholm, secția internațională. Cariera mea din Suedia am început-o în Fabrica de bere Pripps din Bromma (Stockholm), după care am lucrat mulți ani de zile ca "asistent" în biblioteca amintită. O bibliotecă fantastică, aș dori să vorbesc despre ea mai mult. Presupun că posibilitatea de a mă exprima în CURIERUL ROMÂNESC am primit-o ca bibliotecar. Pentru că răspund pentru rafturile limbii române și limbii maghiare. Ca fost ziarist, fac și interviurile de pe căsuța internet a bibliotecii datorită căreia de fapt ne-am cunoscut: deci interviuri și cu români stabiliți în țara asta lungă. ☞ 2